U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Karla Šimky a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci žalobkyně: **L. L.,** zastoupená Mgr. et Mgr. Markem Čechovským, advokátem se sídlem Václavské nám. 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 3. 2012, č. j. 56 Az 61/2011 - 21,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna advokáta Mgr. et Mgr. Marka Čechovského **se určuje** částkou 2.880 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 30. 3. 2012, č. j. 56 Az 61/2011 - 21 zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 10. 11. 2011, č. j. OAM-303-ZA-ZA14-ZA12-2011, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatelky o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodná podle ust. § 16 odst. 1 písm. f) zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že v rozsahu žalobních námitek přezkoumával, zda v případě stěžovatelky přichází v úvahu udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 nebo § 14a a § 14b zákona o azylu, protože jiné důvody v žalobě stěžovatelka neuvedla. Obavu z jednání lidí, kteří jí vyhrožovali, nelze podřadit důvodům pro udělení azylu vyjmenovaných v ust. § 12 zákona o azylu. Nelze přehlednout také to, že nikdy nebyla ohrožena na životě. Rovněž neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno dospět k závěru, že by jí v zemi původu hrozilo nebezpečí vážné újmy z některého z důvodů uvedených v ust. § 14a zákona o azylu. S ohledem na zjištěný

skutkový stav rovněž nebyly dány důvody k posouzení věci ve smyslu ust. § 14b zákona o azylu.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., v níž za stěžejní označila posouzení skutečnosti, zda lze její vztah s bývalým přítelem a z toho vyplývající pronásledování podřadit pod pojem pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Za „kvalifikované“ pronásledování nutno posuzovat i situaci, kdy je původcem pronásledování soukromá osoba, nicméně státní aparát nezaručuje ochranu před pronásledováním. Z napadeného rozsudku však není zřejmé, na základě jakých podkladů dospěl krajský soud k závěru, že stěžovatelka nebyla pronásledována v azylově relevantním smyslu. Ministerstvo mělo zohlednit současnou politickou, ekonomickou a bezpečnostní situaci ve státě původu stěžovatelky, tedy Ukrajině. Stěžovatelka odkázala na aktuální zprávu Amnesty International z října 2011 - Žádně důkazy o zločinu: jak lidé platí za beztrestnost policistů na Ukrajině, ze které vyplývá, že jen v roce 2010 ukrajinská policie mučila, vydírala, nutila k přiznání či rasově diskriminovala tisíce lidí. V roce 2010 bylo podle Kanceláře ombudsmana podáno 5 000 stížností na mučení a jiné špatné zacházení při výslechu. Podle odhadů Amnesty International však bylo mučeno, vydíráno, nuceno k přiznání či rasově diskriminováno 800 000 zadržených lidí, 51 z nich zemřelo. Stěžovatelka má důvodné obavy, že jí hrozí v případě návratu do země původu vážné nebezpečí, proti kterému ji státní orgány ani nebudou mít zájem ochránit. Za nelogický a iracionální označila stěžovatelka požadavek ministerstva, prokázat hodnověrným způsobem svá tvrzení, jelikož se dá jen těžko předpokládat, že by osoba, která uniká před nezákonným jednáním a šikanou orgánů státní správy, mohla toto své tvrzení prokázat. Navíc s ohledem na zprávu Amnesty International je prokázáno, že na území Ukrajiny v tvrzeném případě nejde o ojedinělé případy. Bude-li zjištěno, že pro stěžovatelku bude problematické dosáhnout vynucování trestněprávní odpovědnosti soukromých osob za hrozby se zřetelem na její slabší postavení jako ženy, bude také dán azylově relevantní důvod pohlaví a příčinná souvislost mezi ním a pronásledováním. Stěžovatelka byla vystavena domácímu násilí a okolnosti tohoto násilí nebyly prakticky zjišťovány. Zjevná je pouze snaha ministerstva tzv. „nachytat“ stěžovatelku na jakékoliv nepřesnosti za účelem zamítnutí její žádosti. Ze zpráv, které byly podkladem rozhodnutí ministerstva, vyplývá, že nejsou zaměřeny na popisované atypické násilí na ženách, a v tomto ohledu jsou pro řízení nepoužitelné. Jedná se dále o zprávy již zcela neaktuální z časového hlediska. Podle názoru stěžovatelky z napadeného rozsudku nevyplývá, jakým způsobem se ministerstvo, a následně krajský soud, vypořádaly s možným udělením tzv. doplňkové ochrany a humanitárního azylu. Krajský soud i ministerstvo pochybily, když při posuzování otázky pronásledování nevzaly v úvahu kombinaci různých opatření, jímž stěžovatelka čelila. Konkrétně soukromým vyhrůžkám, které byly evidentně spojeny s jejím bývalým druhem, občanem České republiky. Nezjišťovaly možný kumulativní efekt těchto opatření, a nemohly tak relevantně posoudit, zda jsou naplněny jednotlivé prvky definice uprchlíka. Významná část vytýkaných vad správního rozhodnutí vyplynula z nedostatků pohovoru, neboť v rámci něj měly být mnohem pečlivěji zjišťovány jednotlivé skutečnosti a závěry měly být podřazeny pod určitou právní normu. Rozsudek krajského soudu je tak nepřezkoumatelný. S ohledem na to stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že stěžovatelkou zmiňované obavy (výhružky ze strany neznámých osob v souvislosti s bývalým přítelem) nelze označit za odůvodněný strach z pronásledování. V průběhu správního řízení nebylo zjištěno, že by k tomuto jednání mělo docházet ve spojitosti s jeho českou národností, navíc po změně telefonního čísla výhružky ustaly. Dále stěžovatelka v průběhu správního řízení neuváděla žádné mimořádné okolnosti pro udělení humanitárního azylu. Informacemi o zemi původu podložilo ministerstvo i svůj závěr o neudělení doplňkové ochrany, neboť nedošlo k naplnění některého z definičních znaků vážné újmy podle ust. § 14a odst. 2 zákona o azylu. V podané kasační stížnosti se také hovoří o domácím násilí, kterým však stěžovatelka v zemi původu ohrožena nebyla. S brutalitou policie se stěžovatelka v zemi původu rovněž nesetkala. Co se týče současné ekonomické, politické či bezpečnostní situace na Ukrajině, tato nenaplňuje definiční znaky potřebné k udělení určité formy mezinárodní ochrany. V kontextu celého případu nelze opomenout skutečnost, že stěžovatelka podala žádost o udělení mezinárodní ochrany až po 10 letech života na území České republiky. Vzhledem k uvedenému ministerstvo navrhlo, aby kasační stížnost byla zamítnuta.

Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přípustností kasační stížnosti.

Stížními námitkami, že ministerstvo znevěrohodnilo tvrzení stěžovatelky o potížích, které měla kvůli svému bývalému, nyní již zemřelému, příteli, že stěžovatelka byla pronásledována z důvodu příslušnosti jejího druha k české národnosti a že byla vystavena domácímu násilí, a v tomto ohledu nebyly použity zprávy o zemi původu zaměřující se na tuto oblast násilí páchaného na ženách, a dále, že byl dán důvod udělit stěžovatelce humanitární azyl, se Nejvyšší správní soud nemůže zabývat, neboť tomu brání ustanovení ust. § 104 odst. 4 s. ř. s. Podle citovaného ustanovení není kasační stížnost přípustná, opírá-li se o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl. V žalobě nebyly tyto důvody nezákonnosti rozhodnutí ministerstva uvedeny přesto, že stěžovatelce nic nebránilo je uplatnit. Navíc stížní námitky týkající se toho, že stěžovatelka měla být vystavena domácímu násilí a že její tvrzení o potížích s osobami, které jí vyhrožovaly, ministerstvo zpochybnilo jako nevěrohodné, neodpovídají obsahu správního spisu, z něhož je zřejmé, že jediným stěžovatelkou deklarovaným důvodem, pro který požádala o udělení mezinárodní ochrany, byly potíže, které ji způsobovaly výhružky neznámých lidí kvůli jejímu tehdejšímu příteli a přání usadit se a žít v České republice. Existenci potíží stěžovatelky s neznámými lidmi, kteří jí kvůli jejímu tehdejšímu příteli vyhrožovali, ministerstvo nijak nezpochybnilo, pouze posoudilo jejich relevanci ve vztahu ke kritériím pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Stejně tak poukaz na excesy ukrajinských policejních složek (mučení podezřelých či trestně stíhaných osob) se nevztahují ke skutkové situaci stěžovatelky, neboť ta žádné konkrétní potíže tohoto typu s ukrajinskými mocenskými složkami ve správním řízení nikdy nezmínila.

Nejvyšší správní soud se dále ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Kasační stížnost ve věcech azylu může být přijata k věcnému projednání jen tehdy, přesahuje-li vlastní zájmy stěžovatele a rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. K tomu dochází v případě, že důvodem podání kasační stížnosti je *„…natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je – kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce – pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti soudů“* (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 – 41, dostupný na www.nssoud.cz). Takovým případem může být také situace, kdy krajský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, či hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Pokud se jedná o námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu a rozhodnutí ministerstva, lze odkázat na judikaturu Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 – 75, publ. pod č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publ. pod č. 689/2005 Sb. NSS, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52, ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, publ. pod č. 1795/2009 Sb. NSS, všechna rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz). Krajský soud se dostatečně zabýval žalobními námitkami stěžovatelky. Rozhodnutí ministerstva pak netrpělo žádnou vadou, která by bránila krajskému soudu přezkoumat jej v mezích žalobních bodů (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 3. 2011, č. j. 7 Azs 79/2009 – 84, publ. pod č. 2288/2011 Sb. NSS a na www.nssoud.cz). Z odůvodnění rozhodnutí krajského soudu i ministerstva vyplývá, že potíže stěžovatelky spočívající v tom, že jí neznámé osoby vyhrožovaly kvůli zemřelému příteli, nelze pod pojmy pronásledování nebo hrozba vážné újmy ve smyslu ust. § 12 a § 14a odst. 2 zákona o azylu podřadit. Z odůvodnění rozhodnutí ministerstva je zřejmé, že vycházelo zejména z informace ministerstva zahraničních věcí České republiky ze dne 29. 7. 2009 a 19. 1. 2010, které obsahují sdělení zastupitelského úřadu k tomu, na jaké státní orgány se lze v případě nespokojenosti s postupem policie na Ukrajině obrátit.

K námitce nesprávného právního posouzení otázky, zda potíže stěžovatelky v zemi původu představují hrozbu azylově relevantního pronásledování a že je tudíž na ni nutno nahlížet jako na uprchlíka, Nejvyšší správní soud odkazuje na judikaturu, v níž opakovaně vyslovil, že *„poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Institut*

azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů“ (viz rozsudek ze dne 31. 3. 2005, č. j. 5 Azs 268/2004 – 75, dostupný na www.nssoud.cz.) Posouzením ochrany před potížemi se soukromými osobami se již mnohokrát Nejvyšší správní soud zabýval, např. v rozsudku ze dne 30. 6. 2005, č. j. 4 Azs 440/2004 – 53, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud vyslovil, že „*(p)otíže se soukromými osobami v domovském státě, spočívající např. ve vyhrožování, vydírání apod. nelze považovat bez dalšího za důvody pro udělení azylu. Za pronásledování se považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.*“ Dále lze odkázat na rozsudky ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 – 49, ze dne 31. 3. 2004, č. j. 6 Azs 41/2004 – 67, a ze dne 26. 8. 2004, č. j. 5 Azs 187/2004 – 49, č. 401/2004 Sb. NSS, všechny též na www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud se také již opakovaně zabýval otázkou dostupnosti vnitrostátní ochrany v případě pronásledování ze strany soukromých subjektů. Z jeho konstantní judikatury, např. z rozsudků ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 – 57, a ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 – 62, dostupných na www.nssoud.cz, vyplývá, že v případě pronásledování soukromými osobami se postižená osoba musí v zásadě vždy obrátit nejprve se žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. V případě stěžovatelky se o tuto situaci nepochybně nejedná, neboť na Ukrajině existuje právní systém poskytující obětem kriminální činnosti či hrozeb právní prostředky, jimiž se lze vůči takovému jednání bránit u příslušných státních orgánů. Stěžovatelka před odchodem do České republiky kontaktovala ukrajinskou policii pouze jednou a na nečinnost policistů si nijak nestěžovala. Obecná nespokojenost stěžovatelky se situací na Ukrajině není relevantním argumentem pro zpochybnění dostupnosti ochrany v případě, že občané Ukrajiny jsou vystaveni vydírání či vyhrožování (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 5 Azs 25/2003 – 94 a ze dne 20. 7. 2005 č.j. 2 Azs 452/2004 – 56, dostupné na www.nssoud.cz.).

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje tedy dostatečnou odpověď na stížní námitky uvedené v kasační stížnosti a Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost stěžovatelky nepřijatelnou a z tohoto důvodu ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

Nejvyšší správní soud ustanovil stěžovatelce zástupcem advokáta podle ust. § 35 odst. 8 s. ř. s. a v takovém případě platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů stát. Podle ust. § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění

pozdějších předpisů, náleží advokátu odměna za jeden úkon právní služby (doplnění kasační stížnosti), tedy 2.100 Kč a náhrada hotových výdajů 300 Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky) Kč. Protože advokát je plátcem daně z přidané hodnoty (dále jen „daň“), zvyšuje se jeho odměna o částku odpovídající této dani, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, tj. o 480 Kč. Celková částka odměny tedy činí 2.880 Kč.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. září 2012

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu